

2021

SANSKRIT

[Honours]

PAPER – VIII

Full Marks : 90

Time : 4 hours

*The figures in the right hand margin indicate marks**Candidates are required to give their answers in their own words
as far as practicable**Illustrate the answers wherever necessary*

GROUP – A

Answer any **one** of the following : 10 × 1

यथेच्छं प्रश्नः एकः समाधेयः :

1. उपनिषत्सु प्रतिपादितम् आत्मतत्त्वं समासत उपस्थाप्यताम् । 10
2. श्रीमद्भगवद्गीतायाः ज्ञानयोग इति नामधेयस्य तात्पर्यमालोच्य ज्ञानस्य महत्त्वं व्याख्यायताम् । 5 + 5

GROUP – B

Answer any **four** of the following : 20 × 4

यथेच्छं प्रश्नः चतुष्टयं समाधेयम् :

3. सामान्यलक्षणं प्रतिपदव्यावृत्तिप्रदर्शनपुरः सरं निरूप्यताम् । परसामान्यापरसामान्ययोः भेदाः उल्लिख्यन्ताम् । 10 + 10
4. समवायलक्षणं प्रतिपदव्यावृत्तिप्रदर्शनपुरः सरम् आलोच्यताम् । समवायसंयोगयोः भेदाः उल्लिख्यन्ताम् । 4 + 16
5. हेत्वाभास इति शब्दस्य कः अर्थः ? सर्वे हेत्वाभासाः सलक्षणं सोदाहरणञ्च आलोचनीयाः । 5 + 15
6. को नाम सन्निकर्षः ? तस्य कति भेदाः ? सर्वे सन्निकर्षभेदाः सलक्षणं सोदाहरणञ्च प्रतिपादनीयाः । 3 + 2 + 15
7. बृहदारण्यकोपनिषदो नामकरणे किं बीजम् ? तस्याः महत्त्वं प्रतिपाद्यताम् । 5 + 15
8. बृहदारण्यकोपनिषदो याज्ञवल्क्य-मैत्रेय्योः कथोपकथनस्य तात्पर्यं सविस्तरम् आलोच्यताम् । 20

(Turn Over)

9. योगाचारबौद्धसम्मतस्य विज्ञानवादस्य पक्षे युक्तयो विवेचनीयाः । 20
10. न्यायदर्शनानुसारेण आत्मतत्त्वं सयुक्तिकं विचार्यताम् । 20
-